

NOTA VAN ANTWOORD ZIENSWIJZEN

VOORNEMEN EN PARTICIPATIEPLAN & CONCEPT NOTITIE REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU

Gaswinning L7-F (Noordzee)

Datum 13 juli 2025

Inleiding

1.1 Zienswijzen

Van vrijdag 2 mei tot en met donderdag 12 juni 2025 hebben het Voornemen en Participatieplan (V&P) alsmede de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept NRD) voor het project gaswinning L7 -F Noordzee ter inzage gelegen. In de Staatscourant van 1 mei 2025 is kennisgeving gedaan van de terinzagelegging van deze documenten. Een ieder kon hierop een zienswijze indienen. Er is 1 zienswijze die betrekking heeft op de concept NRD binnengekomen die geanonimiseerd en integraal is opgenomen in de inspraakbundel op de RVO-website. De ontvangen zienswijze is geregistreerd. Aan de indiener is een ontvangstbevestiging gezonden met daarin een registratienummer.

Hoofdstuk 2 van deze Nota van Antwoord Zienswijzen biedt in een tabel een overzicht van de in de zienswijze genoemde inhoudelijke punten in samengevatte vorm. Deze zijn voorzien van een reactie. Ook is aangegeven of en hoe met de zienswijze rekening wordt gehouden in de NRD of het MER. De tabel bestaat uit vier kolommen. De eerste kolom geeft aan elk inhoudelijk punt uit de zienswijze een eigen nummer. In de tweede kolom is het inhoudelijke punt samengevat weergegeven. In de derde kolom is de beantwoording van het inhoudelijke punt opgenomen. In de vierde kolom is per inhoudelijk punt aangegeven of dit leidt tot een wijziging van de NRD.

Gedurende de terinzagelegging van V&P & concept NRD heeft Rijkswaterstaat Zee en Delta ook gereageerd. Deze reactie heeft geleid tot enkele ambtshalve wijzigingen in de NRD.

1.2 Overzicht van wijzigingen

In hoofdstuk 3 van deze Nota van Antwoord Zienswijzen is een overzicht gegeven van alle wijzigingen die hebben plaatsgevonden ten opzichte van de concept NRD. Dit is inclusief ambtshalve wijzigingen.

2. Zienswijzen

Gebruikte afkortingen in de tabel:

KGG = Ministerie van Klimaat en Groene Groei

Concept NRD = concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau

NRD = Notitie Reikwijdte en Detailniveau

MER = Milieueffectrapport

Indiener	Reactie	Beantwoording	Doorwerking
1.	202501115 Stichting De Noordzee mede namens Stichting Natuur & Milieu, Wereld Natuurfonds, Vogelbescherming Nederland		

1.1	Indiener is verheugd over de vermelding van het Noordzeeakkoord in de concept NRD	Voor kennisgeving aangenomen	Geen doorwerking
1.2	De alarmerende conclusies uit het OSPAR Quality Status Report en het Nederlandse rapport Staat van de Noordzee ontbreken volgens indiener in de concept NRD, wat de indruk wekt dat initiatiefnemer zich niet bewust is van die uitgangssituatie. Verzocht wordt om een expliciete verwijzing naar deze rapporten op te nemen in de NRD. Tevens wordt gevraagd aan te geven hoe in het MER wordt aangetoond dat het project een positieve bijdrage levert aan de natuur. De indieners gaan ervan uit dat de nieuwste inzichten worden benut, dat rekening wordt gehouden met het Afwegingskader natuurvriendelijk bouwen en dat goed overleg plaatsvindt met stakeholders.	Initiatiefnemer en KGG zijn zich bewust van genoemde rapporten. Een verwijzing naar de beide rapporten wordt toegevoegd in de NRD. In het MER zal uitgebreider ingegaan worden op, met name, het Nederlandse rapport Staat van de Noordzee in relatie tot het L7-F project. Eni Energy voert op dit moment aan de hand van het Afwegingskader een her-evaluatie uit van de natuurversterkende maatregelen die Eni Energy voornemens is te treffen. Eni Energy neemt hierover contact op met indieners van de zienswijze. De mate waarin het Afwegingskader is gevolgd, welke technieken worden gebruikt en de verdere visie van indieners over het soort maatregelen, kunnen in dat gesprek aan de orde komen.	De NRD is op dit punt aangepast.
1.3	Er wordt aandacht gevraagd voor monitoring van natuurversterkende maatregelen voor, tijdens en na de exploitatie. De indieners van de zienswijze vragen dit explicieter en minder vrijblijvend in de NRD op te nemen.	Voor de gaswinning L7-F worden natuurversterkende maatregelen ontworpen. Deze maatregelen passen binnen de ecologische context van het projectgebied. Deze maatregelen kunnen opgenomen worden als 'natuur inclusief' design, waarmee wordt beoogd een vestigingsklimaat te creëren voor relevante soorten. Eni Energy zal zorgdragen voor monitoring van de natuurversterkende maatregelen en zal onderzoeken op welke manier een monitoringsprogramma	De NRD is op dit punt aangepast.

		kan worden opgezet. Dit kan bijdragen aan invulling bestaande kennisleemtes.	
1.4	Indiener verzoekt in het kader van cumulatie in de NRD minimaal de grotere projecten in het gebied te benoemen die beschouwd zullen worden. In het bijzonder wordt het Aramis-project genoemd.	Aan dit verzoek wordt voldaan. De volgende activiteiten worden expliciet beschouwd in het kader van cumulatie: CCS project Aramis, netten op zee, wind op zee en verschillende vergunde offshore olie- en gasactiviteiten op andere locaties.	De NRD is op dit punt aangepast.

3. Overzicht van wijzigingen (n.a.v. zienswijze en ambtshalve)

Pagina	Wijziging (onderstreept of passage toegevoegd)	Aanleiding
	Algemeen: concept NRD gewijzigd in NRD	
8	Bij het ontwikkelen van de L7-F locatie houdt Eni Energy rekening met de afspraken die in het Akkoord voor de Noordzee zijn gemaakt ten aanzien van activiteiten in Natura 2000-gebieden op de Noordzee. <u>In dat kader wordt in het MER ingegaan op beste beschikbare technieken en natuurversterkend bouwen.</u>	Ambtshalve wijziging naar aanleiding van opmerkingen RWS Zee en Delta
15	<u>Deze route is korter dan de eerste optie en kruist geen clearway, maar</u> het is onzeker of de flexibele NP-007 leiding de additionele gasstroom van L7-F voldoende kan verwerken.	Ambtshalve wijziging naar aanleiding van opmerkingen RWS Zee en Delta
17	Het gasproductieplatform zal een gecombineerd productie- en behandelingsplatform zijn. <u>De aansluiting van een satellietplatform op het L10-A platform _ voor zover al mogelijk vanuit het perspectief van toekomstbestendigheid- leidt tot een hogere milieubelasting dan de gasbehandelingsinstallatie op L7-F.</u>	Ambtshalve wijziging: redactionele aanpassing
17	De installaties op de topside zijn altijd goed onderhouden, hebben bewezen betrouwbaar te zijn en voldoen aan huidige wet- en regelgeving. <u>Deze topside is voorzien van een helikopterdek.</u>	Ambtshalve wijziging naar aanleiding van opmerkingen RWS Zee en Delta
20	Passage toegevoegd: Bij het aanleggen van de pijpleiding zullen de volgende omstandigheden in acht worden genomen. Op deze aspecten zal in het MER nader worden ingegaan. In dit kader worden ook hinder en risico's voor de scheepvaart en visserij in beeld gebracht. - De pijpleiding dient zoveel als mogelijk haaks te kruisen met de clearway die de pijpleiding kruist en volgens de kortste route, zodat de scheepvaart zo kort mogelijk wordt gehinderd. - De pijpleiding dient op minimaal 1,5 mijl afstand vanaf kruisingen te liggen. - De leidingen liggen zodanig diep ingegraven dat a) bij beperkte beroering van de bodem (sleepnetvisserij of ondiep ankeren) geen	Ambtshalve wijziging naar aanleiding van opmerkingen RWS Zee en Delta

	problemen ontstaan en dat b) gedurende de levensduur het noodzakelijk onderhoud aan de leidingen nihil blijft. De leiding dient dus altijd overvisbaar te zijn.	
23	Het platform <u>beschikt over een helikopterdek</u> . Goederen worden hoofdzakelijk per schip aan- en afgevoerd. Het <u>Noordzeeakkoord geeft aan dat voor transport van mensen en goederen naar gasplatforms consequent een afweging moet worden gemaakt over het transportmiddel (boot of helikopter)</u> . In het MER wordt <u>ingegaan op de inzet van schepen en helikopters, de redenen daarvoor en intensiteit daarvan</u> .	Ambtshalve wijziging naar aanleiding van opmerkingen RWS Zee en Delta
24	Voor de gaswinning L7-F worden <u>natuurversterkende maatregelen ontworpen</u> . Deze <u>maatregelen</u> passen binnen de ecologische context van het projectgebied. Deze maatregelen kunnen opgenomen worden als 'natuur inclusief' design, waarmee wordt beoogd een vestigingsklimaat te creëren voor relevante soorten. <u>Eni Energy zal zorgdragen voor monitoring van de natuurversterkende maatregelen en zal onderzoeken op welke manier een monitoringsprogramma kan worden opgezet</u> . Dit kan bijdragen aan invulling van <u>bestaande kennisleemtes</u> .	Zienswijze Stichting De Noordzee cs.
26	Aantasting van het mariene milieu treedt mogelijk op door (onderwater) geluid en trillingen van materieel (mede tijdens de aanleg), door vertroebeling van het water door graafwerkzaamheden, <u>door lozing van boorspoeling</u> en mogelijk als gevolg van <u>lozing</u> van opgewarmd koelwater.	Ambtshalve wijziging naar aanleiding van opmerkingen RWS Zee en Delta
27	Ook zijn veiligheidsrisico's denkbaar die samenhangen met de scheepvaart – de nautische (verkeers)veiligheid. In dit kader worden in het MER <u>hinder en risico's voor de scheepvaart en de visserij in beeld gebracht</u> .	Ambtshalve wijziging naar aanleiding van opmerkingen RWS Zee en Delta
28	In het MER worden de effecten van de gaswinning L7-F in cumulatie beschouwd met andere projecten waarover besluitvorming heeft plaatsgevonden. Dit wordt in het MER <u>toegelicht</u> . In dit kader worden de <u>cumulatieve effecten onderzocht van</u> : • <u>Verschillende vergunde offshore olie- en gasactiviteiten op andere locaties</u>, • <u>Wind op Zee</u>, • <u>Net op Zee</u>, • <u>CCS-project Aramis</u>.	Ambtshalve wijziging naar aanleiding van opmerkingen RWS Zee en Delta Zienswijze Stichting De Noordzee cs.
30	Hoewel de aanlegwerkzaamheden niet zullen plaatsvinden in de kwetsbare periode van de zeezoet (juli tot en met oktober), wordt in het MER onderzocht wat de impact van de activiteiten is, ook in de productiefase, op de zeezoet. <u>Daarbij wordt, onder meer, rekening gehouden met de uitgangspunten en kaders zoals opgenomen in het beheerplan Friese Front (2023-2029)</u> .	Ambtshalve wijziging naar aanleiding van opmerkingen RWS Zee en Delta

33	Passage toegevoegd: Uitvloeisel van het Programma Noordzee is het rapport 'De Staat van de Noordzee' (2023) waarin de ecologische staat van de Noordzee op basis van nationaal en internationaal wetenschappelijk onderzoek is beschreven. Uit de Staat van de Noordzee blijkt dat onderdelen van het ecosysteem op de Noordzee onder invloed van verschillende factoren, zoals klimaatverandering, vervuiling, windparken en visserij, onder druk staan en dat beschermingsmaatregelen geboden zijn. Ten aanzien van olie- en gaswinning staat in het rapport dat hoewel de winning van delfstoffen is afgenomen, andere activiteiten als visserij, aquacultuur, toerisme en recreatie en hernieuwbare energie zijn toegenomen. Er wordt verwacht dat deze activiteiten richting 2030 nog verder toenemen. Sommige activiteiten (zoals olie- en gaswinning) worden verwacht te stabiliseren. Voor weer andere activiteiten (visserij, scheepvaart en delfstofwinning) is de verwachte ontwikkeling onbekend.	Zienswijze Stichting De Noordzee cs.
33	Passage toegevoegd: Uit het OSPAR-verdrag volgt dat de verdragsluitende partijen, waaronder Nederland, alle mogelijke stappen nemen om verontreiniging te voorkomen en te beëindigen en alle noodzakelijke maatregelen nemen om het zeegebied te beschermen tegen de nadelige gevolgen van menselijke activiteiten. Deze maatregelen strekken ertoe de gezondheid van de mens te beschermen en mariene ecosystemen in stand te houden en, wanneer uitvoerbaar, aangetaste zeegebieden te herstellen. Daartoe zullen partijen (afzonderlijk en gezamenlijk) programma's opstellen en maatregelen treffen en hun beleid en strategieën harmoniseren.	Zienswijze Stichting De Noordzee cs.
33	Passage toegevoegd: De Europese Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM) heeft tot doel het beschermen en herstellen van de Europese zeeën en oceanen en het bevorderen van duurzaam gebruik. De KRM verplicht elke Europese lidstaat tot het vaststellen van een mariene strategie. Deze strategie moet gericht zijn op bescherming, behoud en herstel van het mariene milieu (met als doel een goede milieutoestand) waarbij ook een duurzaam gebruik van de Noordzee wordt gegarandeerd. Daarnaast worden er als uitvoeringsmaatregel beschermde gebieden aangewezen. Het Friese Front is aangewezen als KRM-gebied. Het Friese Front is ook aangewezen als gebied op grond van de Europese Vogelrichtlijn.	Ambtshalve wijziging naar aanleiding van opmerkingen RWS Zee en Delta Zienswijze Stichting De Noordzee cs.